

20. jul 2022. godine

Klub poslanika Bošnjačke stranke

poslanik Suljo Mustafić, ovlašćeni predstavnik Kluba poslanika BS

POSLANIČKO PITANJE

Koje urgentne mjere Vlada Crne Gore, i Vi lično, namjeravate preduzeti u cilju zaštite standarda građana koji se suočavaju sa siromaštvom ili se nalaze u lošem ekonomskom i socijalnom položaju, kao što su penzioneri sa niskim primanjima, nezaposlena lica, osobe sa invaliditetom, korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice, tuđe njege i drugih socijalnih prinadležnosti?

Obrazloženje:

Ekonomska kriza koja se dodatno produbljuje uslijed poskupljenja cijena osnovnih životnih namirnica i goriva, posebno pogađa osjetljive i socijalno ranjive kategorije stanovništva - penzionere, nezaposlena lica, osobe sa invaliditetom i druga lica-korisnike socijalnih prinadležnosti. Ovo se posebno odnosi na područje, odnosno optine sjevernog regiona i druge opštine koje se nalaze u kategoriji nerazvijenih opština.

Naime, podaci govore da se trenutno na evidenciji nezaposlenih nalazi više od 46 hiljada lica, a da je registrovana stopa nezaposlenosti oko 19,90 %. Takođe, na osnovu podataka Zavoda za zapošljavanje za mjesec maj 2022. godine, broj nezaposlenih u sjevernom regionu iznosio je 23.703 osobe, što je oko 49,81 % od ukupnog broja nezaposlenih, što nam govori da svaki drugi nezaposleni dolazi iz sjevernog regiona.

Na osnovu podataka Fonda PIO, za maj 2022. godine, od ukupno 109 hiljada korisnika penzije koji ostvaraju prava u Cmoj Gori, u sjevernom regionu korisnika starosne, invalidske ili porodične penzije bile je 27 hiljada što predstavlja nekih 25 % od ukupnog broja. Procjena je da najnižu penziju (koja je sada nešto iznad 150 eura) prima skoro 17 hiljada penzionera.

Najmanje jedna trećina djece u Crnoj Gori živi u siromaštvu, a stopa siromaštva djece je za 10 procentnih poena viša od nacionalne stope siromaštva. U sjevernom dijelu Cme Gore stopa siromaštva (45 %) značajno je viša nego u centralnom (15 %). Da ne govorimo o broju osoba sa invaliditetom, korisnika tuđe njege i materijalnog obezbjeđenja porodice.

Ovo su zvanični statistički podaci, mada statistika, veoma često zna prikriti realnu sliku, koja je, možda, jos više zabrinjavajuća.

Posljedice pandemije Covid-19 dugo će se osjećati, pad ekonomske aktivnosti je evidentan, a kriza uzrokovana ratom u Ukrajini i porastom cijena energenata, samo je, još više, produbilo dugogodišnju ekonomsku krizu.

Sve prognoze govore da nas očekuje još teži period na jesen i zimu, a za udare krize odavno se pripremaju daleko razvijenije ekonomije od naše, kroz razne programe državne pomoći privredi, te subvencija i socijalnih davanja za ranjive kategorije.

Zato je važno da znamo koje sve mjere (subvencije, socijalna davanja, pomoći) crnogorski građani i privrednici mogu očekivati u narednom periodu - u cilju zaštite životnog standarda i ublažavanja posljedica udara krize, posebno u nerazvijenim sredinama.

ODGOVOR

Uvaženi poslaniče Mustafiću,

Ukupna godišnja inflacija od 13.5%, evidentirana u junu tekuće godine, predstavlja visoki nivo iste, osam puta veći od prosječnog iznosa inflacije u Crnoj Gori u posljednjih 10 godina (1.6%), što čini realnim opasnost od ulaska u spiralu daljeg rasta cijena osnovnih potrošačkih proizvoda, prije svega prehrambenih proizvoda i energenata, imajući u vidu aktuelno sukob u Ukrajini i stanje na globalnim tržištima. Jasno je da najveći razlog za ovakav rast inflacije jesu rast cijena na globalnom nivou uzrokovan prvo pandemijom koronavirusa, a nastavljen ratom u Ukrajini, koji je dodatno i snažno podstakao rast cijena hrane i energenata, dakle proizvoda koje Crna Gora u velikoj mjeri, odnosno u potpunosti uvozi, a koji predstavljaju osnovne troškove prosječnog građanina na dnevnom nivou, pa samim tim najviše i utiču na njegov životni standard.

Do institucionalizacije robnih rezervi u našoj zemlji, Vlada može aktivirati Plan interventnih nabavki i kupiti određene količine osnovnih namirnica, na osnovu Zakona o interventnim nabavkama. Vlada je na sjednici od 18.07.2022. godine donijela Odluku o osnivanju međuresornog Koordinacionog tijela koje će biti zaduženo da na tržištu prati stanje zaliha i kretanje cijena proizvoda od značaja za život i zdravlje ljudi (pšenica, brašno, kukuruz, ulje, šećer, so, naftni derivati, lijekovi i medicinska sredstva, negazirana flaširana voda i drugi), izvještava Vladu o stanju na tržištu proizvoda i predlaže sprovođenje mjera predviđenih Planom interventnih nabavki, radi otklanjanja ozbiljnih poremećaja na tržištu.

Podsjećam da je Vlada Crne Gore usvojila Odluku o privremenoj mjeri za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda, kojom je ograničila trgovačke marže na maloprodajne cijene osnovnih životnih namirnica na 7% i veleprodajne cijene tih proizvoda na 5%. Ograničenje marži se odnosi na brašno, šećer, ulje i so. Donošenju ove odluke prethodile su konsultacije sa sektorom privrede i naše nastojanje je bilo da se postigne određena stabilizacija cijena osnovnih životnih namirnica a da se pritom ne ugrozi privredna djelatnost, pogotovu u periodu ljetnje turističke sezone.

Vlada Crne Gore, takođe, nastoji da kreira penzijsku politiku koja ima za cilj stabilan i održiv penzijski sistem i adekvatnost penzijskih davanja. Istovremeno, u procesu kreiranja te politike posebna pažnja je usmjerena na zaštitu penzionera i poboljšanje njihovog materijalnog položaja. Penzije su, u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, u ovoj kalendarskoj godini dva puta redovno usklađene. Nakon usklađivanja od 1. januara koje je

iznosilo 2,13%, od 1. maja tekuće godine izvršeno je usklađivanje penzija i drugih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja za 8,15%, tako da prosječna penzija u Crnoj Gori trenutno iznosi 328,60 EUR, dok visina najniže penzije iznosi 162,45 EUR. Prosječna penzija u Crnoj Gori veća je nego prosječne penzije u drugim državama u regionu, izuzev Slovenije i Hrvatske koje su članice Evropske unije. Međutim, svjesni smo da u ovim kriznim vremenima to nije dovoljno i da treba raditi na unaprjeđenju materijalnog položaja penzionera u Crnoj Gori, u skladu sa materijalnim mogućnostima države. U skladu sa dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koje su usvojene krajem prošle godine a primjenjuju se od 1. septembra 2022. godine, izvršiće se vanredno usklađivanje najnižih penzija počev od 1. januara 2022. godine za dodatnih 36%, pa će nominalni iznos najniže penzije iznositi preko 220 EUR.

Nastaviće se sa preduzimanjem i drugih aktivnosti koje se odnose na poboljšanje materijalnog položaja penzionera, kao što su jednokratne novčane pomoći, subvencionisanje nabavke prehrambenih namirnica i boravka penzionera u odmaralištima u Ulcinju i Žabljaku.

U oblasti zapošljavanja izdvajanja iz budžeta CG za tekuću 2022. godinu su:

- Za novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti- 27.500.000,00 eura;
- Za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom-11.500.000,00 eura;
- Za mjere aktivne politike zapošljavanja za nezaposlena lica – 3.150.000,00 eura;
- Za programe socijalne uključenosti za nezapošljiva lica – 150.000,00 eura.

U cilju daljeg unapređenja socijalne i dječje zaštite Vlada će u potpunosti biti posvećena unapređenju normativnog okvira sistema socijalne i dječje zaštite u odnosu na prava iz socijalne i dječje zaštite, kao i način rada u centrima za socijalni rad i ustanovama socijalne i dječje zaštite, kako bi se na najbolji način zaštitila prava osoba koja imaju potrebu za odgovarajućim oblikom socijalne i dječje zaštite. U tom smislu, planirana je izmjena Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti kroz koji će se unaprijediti materijalna davanja i usluge u oblasti socijalne i dječje zaštite; preispitati uslovi za ostvarivanje materijalnih davanja kako bi se proširio obuhvat korisnika. U skladu sa materijalnim mogućnostima države nastojaćemo da povećamo iznose materijalnih davanja i sprovodićemo i druge mjere i programe u cilju unapređenja materijalnog položaja najranjivijih grupa stanovništva.

Ukazujemo, da je shodno izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti od decembra 2021. godine, pored propisivanja prava na dodatak za djecu do 18 godina koji će se primjenjivati od 1. oktobra 2022. godine, od navedenog datuma propisana je i primjena novih uvećanih iznosa naknada za postojeće korisnike dodatka za djecu i to za: korisnike materijalnog obezbjeđenja 44,00 eura; čiji je roditelj, usvojlac, staratelj ili hranitelj, kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu individualnog plana aktivacije 44,00 eura; korisnike dodatka za njegu i pomoć 52,00 eura; korisnike lične invalidnine 60,00 eura i za dijete bez roditeljskog staranja 60,00 eura.

U dijelu koji se odnosi na mjere koje Vlada preduzima u cilju unapređenja životnog standarda građana, od značaja je napomenuti da je u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma u toku rad na izradi novog Zakona o potrošačkim kreditima, kojim je predviđeno ukidanje naknade za troškove obrade i troškove prijevremene otplate stambenih kredita. Imajući u vidu da ovi troškovi zbog iznosa stambenih kredita, podrazumjevaju izdvajanje veće sume novca, ova mjera će direktno uticati na poboljšanje životnog standarda lica koja rješavaju stambeno pitanje. Vlada će uskoro usvojiti Odluku o izmjenama odluke o osnivanju Savjeta za zaštitu potrošača, shodno novoj Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave i imenovaće

članove tog tijela, koje će se u svom radu posebno baviti pravima potrošača ranjivih kategorija stanovništva (licima sa invaliditetom, starim licima, djecom).
Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK
dr Dritan Abazović